

[Socialministeren.]

eget Fædreland end i Udlandet, hvor han i hvert Fald fejres som en Helt i Skatteborgeres Kredse.

Men paa Baggrund af dette Samfundsyn, som jeg her har skitseret, vil det være rimeligt et Øjeblik at se lidt nærmere netop paa de Betragtninger, der gøres gældende i Arbejdsgiverkredse ud fra Cassels Synspunkt. Han skriver selv f. Eks. i en Artikel, der med alle Tegn paa næsegrus Beundring har været serveret i „Skatteborgeren“ og derfra er gaaet paa den sædvanlige Tourné ud paa Landet, særlig i Venstrepressen, at de engelske Fagforeninger stort set har opretholdt et uforandret Løniveau, til Trods for at Verdensprisniveauet i den senere Tid stadig har været faldende. Derigennem har de rokket den naturlige økonomiske Ligevægt, og Følgen deraf er blevet en stigende Arbejdsløshed. Da imidlertid det Fald i Prisniveauet, som vi har været Vidne til, særlig i Fjor, vel for største Delen hænger sammen med, at vi befinder os paa den nedadgaaende Linie i en almindelig Konjunkturbevægelse, og den Arbejdsløshed, der er opstaaet, derfor er en Konjunktur-Arbejdsløshed, er den Cassel'ske Tankegang netop forkert. Fagforeningerne skal ikke føre en smidig Lønpolitik overfor Konjunktursvingningerne og konkurrere med Prissænkningerne. Thi den Konjunktur-Arbejdsløshed, der findes, formindskes ikke ved Lønnedsættelser. De Forhold, jeg omtalte før, Spekulationen i yderligere Lønsænkning med deraf følgende Hemning af Byggeri og Investering, den formindskede Købekraft fra Arbejdernes Side, der paa Grund af visse Driftsherrers formindskede Fortjeneste ved Salg til Arbejderne samt paa Grund af andre Driftsherrers forøgede Opsparing ikke opvejes af en tilsvarende Forøgelse i Overklassens Købekraft, samt endelig det yderligere Prisfald — som man stadig vil spekulere i —, der paa Grund af Konkurrence vil følge med Lønnedsættelserne og forøge Mistiliden — alt dette bevirker netop, som vi har set, at en almindelig Lønnedsættelse vil fortsætte og vil forværre Depressionen og forøge Arbejdsløsheden. Det er den stabile Løn, der stabiliserer Prisniveauet, der hemmer Depressionen, der stimulerer Initiativet og baner Vej for bedre Tider.

Naar man saa taler om, at det er Fagforeningerne, der har Ansvaret for Arbejdsløsheden gennem deres Fastholden af Lønnen, saa vil jeg sige: Se til de omliggende Lande! Se til et Land som Finland! Lønnen er minimal, ussel i Sammenligning med danske Forhold. Der eksisterer knap nok Fagforeninger, kollektive Aftaler med Arbejderne kender man ikke meget til, hver Arbejder forhandler sig til Rette, som han kan bedst, og Arbejdsløshedsforsikring eksisterer praktisk taget kun paa Papiret. Men er der ingen Arbejdsløshed? Jo, der er en stadig og stærkt stigende Arbejdsløshed. Jeg kunde ogsaa godt lide at faa paavist den Fagforeningsmonopolisme i Amerika, der er Aarsag til den Arbejdsløshed paa 6—8 eller flere Millioner, der hærger den Verdensdel. Og naar man lader sine stadige Beskyldninger for at have Ansvaret for Arbejdsløsheden have Adresse ogsaa til Socialdemokratiet, vil jeg henvise til et Land som Tyskland. Jeg er ikke i Stand til i dette Land at finde den socialdemokratiske Regering, der skulde have Ansvaret for, at Tyskland vel snart har den største Arbejdsløshed, vi kender i Europa. Nej, det er ikke alene ud fra teoretiske Betragtninger, det er ogsaa ud fra de praktiske Erfaringer, man har gjort rundt om, at man kan sige, at Depressions-Arbejdsløsheden er kommet over hele Verden praktisk taget uafhængigt af Lønpolitikken og ogsaa uafhængigt af Regeringsformen, ganske simpelt fordi Krisen og Arbejdsløsheden skyldes det Produktionsystem, vi lever under, dets Mangel paa Organisation, dets Produktion for Profit. Jeg forstaar godt, at de, der altid i Tider som disse udtrykker Begejstring for Kræfternes frie Spil — som ikke eksisterer i den nuværende Situation, hvor Resterne af disse Kræfter fører til alle Haande Kalamiteter —, paa alle mulige Maader søger at anbringe Ansvaret hos Fagforeningerne, hos Regeringen eller politiske Modstandere, frem for netop hos det System, hvorunder vi lever: det frie Spil, der ødelægger og karakteriserer det nuværende Produktionsystem. Det er egentlig ejendommeligt at se, at selv konservative eller reaktionære agrariske Blade har svært ved i de senere Aar, efter at de har set Udviklingen, at holde igen paa Misfornøjelsen med dette